

1. Kategorizácia tratí

Železničné trate tvoria dopravnú cestu železničným vozidlám na účely železničnej dopravy a sú súčasťou železničnej siete ŽSR. Na účely regulácie sa trate členia podľa významu do týchto kategórií:

Hlavné trate:

1. kategória – Hlavné trate veľkého hospodárskeho a celospoločenského významu, v zásade dvojkoľajné a jednokľajné elektrifikované železničné trate nadregionálneho významu, spojovacie železničné trate vo veľkých uzloch a ich napojenia na PPS a koridory
2. kategória – Ostatné hlavné trate s rýchlikovou dopravou nadregionálneho významu nezahrnuté do kategórie 1

Vedľajšie trate

3. kategória – Vedľajšie trate regionálneho významu
4. kategória – Vedľajšie trate so zjednodušeným riadením dopravy
5. kategória – Úzkorozchodné trate pre osobnú dopravu

Zoznam vlakových úsekov a ich zatriedenie do kategórií je uvedený v Prílohe č. 11.

2. Kategorizácia dopravných bodov pre osobnú dopravu

Kategorizácia dopravných bodov pre osobnú železničnú dopravu na sieti ŽSR stanovuje zásady posudzovania kategórie staníc osobnej dopravy na účely spoplatňovania služby prístupu k staniciam osobnej dopravy poskytovanej železničným podnikom prevádzkujúcim osobnú železničnú dopravu v zmysle § 4 odsek 3 písm.b) bod 1 Opatrenia č.1/2017 Dopravného úradu z 08.02.2017 (ďalej „Opatrenia“).

Priradenie jednotlivých dopravných bodov pre osobnú železničnú dopravu do kategórií závisí najmä od nasledovných ukazovateľov:

- kategórie trate,
- počtu nástupiskových hrán,
- technického vybavenia dopravného bodu,
- typu technologických operácií.

Výklad ukazovateľov:

- **Kategória trate** – s nižším stupňom kategórie trate sa znižuje atraktivita dopravného bodu. Na menej významných tratiach sa znižuje konkurenčná sila voči ostatným druhom dopravy predovšetkým v jazdnej dobe a pohodlí.
- **Počet nástupiskových hrán** – so zvyšujúcim počtom nástupiskových hrán sa zvyšuje možnosť obsluženia viacerých spojov (vlakov OD).
- **Budovy** – pre posudzovanie tohto kritéria je podstatný charakter priestorov pre cestujúcu verejnosť pre prístup k vlaku. Za čakáreň sa v zmysle dohodnutých štandardov železničných staníc medzi MDV SR a ŽSR považuje samostatná miestnosť s označením „Čakáreň“. Osobná stanica bez takejto miestnosti má iba vestibul resp. vstupnú miestnosť (vestibul, chodbu a pod.).
- **Informačné zariadenia** – informačné telekomunikačné zariadenia (pragotron, digitálne tabule, informačné el. panely a pod.) a hlasové zariadenia (rozhlas). Pre posudzovanie tohto kritéria sa za informačné zariadenia **nepovažujú** vývesné tabule, papierové oznamy o odchode a príchode vlakov a pod.
- **Technologické operácie** – jedná sa o operácie, ktoré sú uskutočňované v jednotlivých dopravných bodoch napr. manipulácia s cieľovým resp. východiskovým vlakom.

Odôvodnenie: rozdelenie do troch kategórií dopravných bodov pre osobnú dopravu vyplýva hlavne z dôvodu vysokých technických a technologických rozdielov jednotlivých dopravných bodov v rámci železničnej infraštruktúry spravovanej ŽSR.

Zoznam dopravných bodov pre osobnú dopravu a ich zatriedenie do kategórií je uvedený v Prílohe č. 12/a

Kľúč rozdelenia dopravných bodov do jednotlivých kategórií podľa ukazovateľov:

| Hľadisko | Ukazovateľ | Body |
|---|--|------|
| Kategória trate | | |
| | 1 | 3 |
| | 2 | 2 |
| | Nezaradené do 1 a 2 | 0 |
| Počet nástupiskových hrán | | |
| | 8 a viac | 3 |
| | 5 - 7 | 2 |
| | 2 – 4 | 1 |
| | 1 | 0 |
| Prístup k vlakom | | |
| | Podchody, prestupové haly, nadchody (mimoúrovňové) | 3 |
| | Lávky pre cestujúcich (len prechod cez celé koľajisko dopravného bodu, nie k nástupištiam) | 1 |
| | Priechody pre chodcov v úrovni koľají (úrovňové) | 0 |
| Prístrešky | | |
| | Kryté nástupištia (podstatná časť nástupištia je zakrytá) | 3 |
| | Čiastočne kryté nástupištia (časť nástupištia je čiastočne zakrytá, nezaraďuje sa tu prístrešok hneď vedľa staničnej budovy) | 2 |
| | Prístrešky, prípadne otvorené čakárne | 1 |
| | Nekryté nástupištia, žiadne prístrešky | 0 |
| Parkovisko (v správe ŽSR) alebo stojisko pre bicykel | | |
| | Parkovisko a stojisko pre bicykle | 2 |
| | Parkovisko alebo stojisko pre bicykle | 1 |
| | Bez parkoviska a stojiska pre bicykle | 0 |
| Budovy | | |
| | Vestibuly pre cestujúcich (vchodové a východové haly) a čakárne | 3 |
| | Vestibuly alebo čakárne | 2 |
| | Dopravný bod pre cestujúcich bez budovy | 0 |

| | | |
|---|---|-----------|
| Informačné zariadenia | Informačné telekomunikačné a oznamovacie zariadenia pre cestujúcu verejnosť | 3 |
| | Minimálne jeden druh informačného zariadenia | 1 |
| | Žiadne informačné zariadenia pre cestujúcich | 0 |
| Predkurovacie zariadenie | S predkurovacím zariadením | 1 |
| | Bez predkurovacieho zariadenia | 0 |
| Nástupiská | Ostrovne nástupištia, úrovňové | 3 |
| | Mimoúrovňové, čiastočne vyvýšené | 1 |
| | So spevnenou hranou (napr. sypané) | 0 |
| Vybavenie pre imobilných cestujúcich a cestujúcich so zníženou mobilitou | Zariadenia pre imobilných cestujúcich a cestujúcich so zníženou mobilitou pre pohyb v stanici (výťahy, pohyblivé schody, výťahové plošiny a pod.) a zariadenia pre prístup k vlaku t.j. nástup/výstup imobilných cestujúcich (nakladacie plošiny) | 3 |
| | Minimálne jedno zariadenie pre imobilných cestujúcich (napr. plošiny pre vozičkárov, úrovňové priechody, ktoré môžu použiť imobilný cestujúci) | 1 |
| | Bez zariadení pre imobilných cestujúcich a cestujúcich so zníženou mobilitou | 0 |
| Technologické operácie | Cieľová, východisková stanica pre vlaky osobnej dopravy | 3 |
| | Bez technologickej činnosti | 0 |
| SPOLU max. | | 30 |

Priradenie dopravných bodov OD k jednotlivým kategóriám na základe súčtu celkového počtu bodov:

| Priradenie kategórie pre DB OD | Počet bodov (vrátane) |
|--------------------------------|-----------------------|
| Kategória A _{OD} | 26 - 30 |
| Kategória B _{OD} | 13 - 25 |
| Kategória C _{OD} | 0 - 12 |

3. Kategorizácia dopravných bodov pre nákladnú dopravu

Za dopravné body pre vlaky nákladnej dopravy sa považujú zriaďovacie stanice, zariadenia na zostavovanie vlakov a nákladné terminály vo vlastníctve alebo správe ŽSR, ktoré sú rozdelené do kategórií.

Za prístup k zriaďovacím, staniciam, zariadeniam na zostavovanie vlakov nákladnej dopravy a nákladným terminálom sa považuje použitie zariadenia železničnej infraštruktúry a servisného zariadenia v dopravnom bode pre vlaky nákladnej dopravy za účelom:

- zostavy východiskového vlaku,
- privesenia alebo odvesenia hnacieho železničného koľajového vozidla,
- privesenia alebo odvesenia železničného koľajového vozidla,
- spracovania končiaceho vlaku.

Úhrada za prístup sa uplatní v prípade, ak sa uskutoční aspoň jeden z úkonov uvedených v bodoch 1 až 4. V prípade použitia viacerých úkonov sa účtuje úhrada len jedenkrát pre každý dopravný bod bez ohľadu na ich kombináciu.

Kategorizácia dopravných bodov pre nákladnú železničnú dopravu na sieti ŽSR stanovuje zásady posudzovania kategórie zriaďovacích staníc a zariadení na zoraďovanie vlakov a nákladných terminálov na sieti ŽSR pre účely spoplatňovania služby traťového prístupu poskytovanej železničným podnikom v zmysle § 4 odsek 3 písm. b) bod 3 Opatrenia.

Priradenie jednotlivých dopravných bodov pre nákladnú železničnú dopravu do kategórií závisí od ukazovateľov a to najmä:

- kategórie trate,
- počet zastavení vlakov nákladnej dopravy (ročne),
- zabezpečovacie zariadenie z hľadiska vlakotvorby,
- technické vybavenie,
- dopravného významu.

Výklad ukazovateľov:

- **Kategória trate** - s nižším stupňom kategórie trate, na ktorej je umiestnený dopravný bod, sa znižuje atraktivita dopravného bodu. Na menej významných tratiach sa znižuje konkurenčná sila voči ostatným druhom dopravy predovšetkým v jazdnej dobe a nakladacej miere.
- **Počet zastavení vlakov nákladnej dopravy** – hľadisko, podľa ktorého je možné určiť atraktivitu a využiteľnosť dopravného bodu pre poskytovania služieb súvisiacich s nákladnou dopravou. Je predpoklad, že čím viac použití dopravného bodu, tým viac príležitostí a

prepravných výkonov, čo vytvára tlak na vyššiu vybavenosť a kvalitu poskytovaných služieb v dopravných bodoch a tým aj nákladov na ich zabezpečenie.

- **Zabezpečovacie zariadenie dopravného bodu** – z hľadiska vlakov tvorby trieda zabezpečovacieho zariadenia dopravného bodu ovplyvňuje náklady manažéra infraštruktúry na ich prevádzku a údržbu. Ide hlavne o zabezpečovacie triediace zariadenia pre rozraďovanie vlakov a pod.
- **Technické vybavenie** – umožňuje technologické operácie v dopravnom bode na účely, nakládky, prekládky a vykládky tovaru alebo na iné účely manipulácie nákladných vozňov (rampy, váhy, žeriavy, predkurovacie zariadenie a pod.).
- **Dopravný význam** – charakter železničnej infraštruktúry ovplyvňuje smerovanie dopravných prúdov nákladnej železničnej dopravy. Smerovanie dopravných prúdov si vyžaduje vlakov tvorbu, ktorá sa uskutočňuje v dopravných bodoch, ktoré nemusia mať hospodársky význam. Aj napriek tomu sú dôležitou a nenahraditeľnou súčasťou nákladnej dopravy.

Zoznam dopravných bodov pre nákladnú dopravu a ich zatriedenie do kategórií je uvedený v Prílohe č. 12/c.

Kľúč rozdelenia dopravných bodov ND do jednotlivých kategórií podľa ukazovateľov:

| Hľadisko | Ukazovateľ | Body |
|--|---|-----------|
| Kategória trate | 1 | 3 |
| | 2 | 2 |
| | Nezaradené do 1 a 2 | 0 |
| Počet zastavení vlaku (ročne) | Od 5 000 | 5 |
| | Od 3 001 do 4 999 | 3 |
| | Od 1001 do 3 000 | 2 |
| | Od 0 do 1 000 | 0 |
| Zabezpečovacie zariadenie z hľadiska vlakotvorby | Plne automatizované | 4 |
| | Poloautomatické | 2 |
| | Nízky/žiadny stupeň automatizácie | 0 |
| Technické vybavenie | Zvažný pahorok, koľajové brzdy, bočná rampa, čelná rampa, bočno-čelná rampa, žeriavy, odstavné koľaje, manipulačné plochy a pod. (minimálne 5 prvkov) | 4 |
| | Výťažná koľaj, bočná rampa, čelná rampa, bočno-čelná rampa, žeriavy, odstavné koľaje, manipulačné plochy a pod. (minimálne 4 prvky) | 3 |
| | bočná rampa, čelná rampa, bočno-čelná rampa, odstavné koľaje, manipulačné plochy (max. 3 prvky) | 2 |
| | Ilen bočná a prípadne čelná rampa | 0 |
| Dopravný význam | Zriaďovacie stanice a terminály | 4 |
| | Vlakotvorné stanice | 3 |
| | Pohraničné stanice | 2 |
| | Ostatné stanice | 0 |
| SPOLU max. | | 20 |

Priradenie dopravných bodov k jednotlivým kategóriám na základe súčtu celkového počtu získaných bodov:

| Priradenie kategórie pre DB ND | Počet získaných bodov (vrátane) |
|---|--|
| Kategória A _{ND} | 16 - 20 |
| Kategória B _{ND} | 10 - 15 |
| Kategória C _{ND} | 5 - 9 |
| Kategória D _{ND} | 0 - 4 |